

TIENPUNTENPLAN: 1,1 MILJOEN BOMEN IN LIMBURG

1. Versterk en behoud het Limburgse bos

Een boom wordt in Nederland gemiddeld 30 jaar oud. Die gemiddelde leeftijd daalt al decennia. Bossen bevatten meer CO₂ dan alle olie-, gas- en steenkoolvelden samen. Om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden, moeten we niet alleen onze CO₂-uitstoot aan banden leggen, maar beginnen met het - waar mogelijk - behouden van onze bossen. Voor de gezondheid van het bos kan houtkap soms noodzakelijk zijn. Onze oproep zou zijn: streef naar duurzaam beheer en kap zo min mogelijk.

- Maak het behoud van minimaal het huidige bosareaal in Limburg van 32.032 hectare blijvend provinciaal beleid.
- Verbied kaalkap bij provinciale verordening.
- Verplicht bij elke provinciale vergunning of ontheffing dat voor elke boom die gekapt wordt, minimaal 2 nieuwe worden geplant.

2. Plant niet 1,1 maar twee miljoen bomen

Er zijn drones die meer dan 400.000 bomen per dag kunnen planten. Limburgers kunnen óók een heleboel. Op de kaart van Staatsbosbeheer zijn al 1 miljoen extra bomen ingetekend. Wij denken dat we samen méér kunnen doen. We vragen daarom om ons en alle Limburgers deelgenoot te maken en samen de ambitie te verdubbelen.

- Plant twee miljoen bomen, binnen vier jaar, samen met ons.
- Breng mensen opnieuw in verbinding met de natuur: activeer Limburgers, verenigingen en bedrijven, om op proactieve wijze samen deze doelstelling te behalen.
- Laat de investeringsvrees in bossen en bomen los. Investeer in de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het landschap en bezorg recreatieve ondernemers van morgen een bron van inkomsten.

3. Samen laten we de toekomst groeien

Een boom, of zelfs een heel bos, planten we samen. Het begint met iemand met een idee, gaat verder via iemand met de middelen die nodig zijn, naar iemand met de ruimte, verder naar iemand die de boom, schop én uiteindelijk de snoeischaar ter hand neemt. Van boomkweker tot burgemeester: wij hebben ons verenigd. Onze krachten gebundeld. We ondertekenen samen niet alleen het manifest 'Het bos als duurzame superheld', we gaan er ook mee aan de slag.

- Help ons gezamenlijk onze ambitie waar te maken, met de SDG's als uitgangspunt.
- Maak bossen - waar mogelijk - beschikbaar én bereikbaar op een natuurlijke en mensvriendelijke manier.
- Besteed aanplanting niet uit aan enkele, of een handjevol opdrachtnemers: doe het samen, ook met de (vak)opleidingen en lokale kwekers.
- Kijk breder. Zoek de oplossingen binnen en buiten het bos. Leg de link met andere gebieden, zoals de lokale en circulaire economie. Bekijk op welke manieren we, bijvoorbeeld met design, producten uit het bos opnieuw kunnen gebruiken.
- Plant voor iedere nieuwe Limburger een boom.
- Plant voor iedere Limburger die 100 jaar wordt een boom.

4. Maak ruimte voor het bos

Waar we dat doen in Limburg? Een betere vraag is: waar niet? De belangrijkste uitdaging is het vinden van ruimte voor het bos. Wij denken dat we die ruimte samen kunnen maken. De belangrijkste partners bij de aanleg van nieuwe bossen zijn grondeigenaren. Ga met hen in gesprek. Durf ook buiten gebaande paden te treden, van privaat eigendom tot landbouwgrond. Hoe meer de grondeigenaren van elkaar verschillen, hoe diverser het bos.

- Sla de handen in elkaar en start samen met gemeenten, terreinbeheerders - waaronder staatsbos - en waterschappen meteen met de aanleg van bossen. De kaart in de bijlage toont de gebieden in Limburg waar we vandaag al kunnen beginnen (bron: Staatsbosbeheer). Voor de ambitie daar bovenop geldt: verken en maak waar!

- Maak ruimte voor verbindingsgebieden. Zo brengen we bossen samen en creëren we meer ruimte voor dieren om te reizen tussen verschillende delen natuur.
- Investeren in bossen zou niet afhankelijk mogen zijn van de waarde van de grond. Betrek de (vastgoed)waarde van bossen in investeringsplannen.

5. Een ander soort bos

Een bos hoeft niet altijd groot te zijn. Ook op kleinere schaal kunnen bossen op onverwachte plekken positief bijdragen aan de biodiversiteit en leefomgeving. Een bos kan ook eetbaar zijn. Biodiverse bossen met veel eetbare soorten (voedselbos) dragen bij aan de doelstellingen en zijn vaak zelfvoorzienend en klimaatbestendig.

- Onderzoek hoe we in Limburg voedselbossen of 'Agroforestry' (groot- of kleinschalig) kunnen stimuleren, bijvoorbeeld als alternatief op verschaalde landbouwgrond.
- Pas de ontwerpprincipes van permacultuur slim toe en stimuleer de veerkracht van het ecosysteem.
- Veel kleine bossen samen hebben net zo'n positief effect als een groot bos. Ondersteun juist ook de kleine initiatieven.
- Haal het bos naar de gebouwde omgeving, bijvoorbeeld met vertical rainforests, Tiny of Tuiny Forests.

6. Bronsgroen eikenhout? Plant de juiste bomen

Natuurlijke bossen met een grote diversiteit aan boomsoorten zijn minder kwetsbaar dan homogene productiebossen.

- Creëer grote boskernen met hoge biodiversiteit, bijvoorbeeld eikenbossen.
- Onderzoek welke boomsoorten het beste passen in ons veranderende klimaat en het beste zijn voor Limburg.
- Plant voor de toekomst: selecteer de juiste soorten die bestand zijn tegen droogte, warmte, ziekte, plagen en het klimaat van de toekomst.
- Plant ook andere kenmerkende landschapselementen aan, zoals hagen, hoogstammen, graften en struweel.

7. Bevorder de veerkracht van het systeem

Laat de natuur zijn werk doen. De biodiversiteit in bossen kan sterk worden vergroot door veel meer bomen volledig te laten uitgroeien, aftakelen, instorten en vergaan. Er zit namelijk meer leven in een dode dan in een levende boom.

- Creëer solitaire plekken en/of houtopstanden in bossen voor bomen om oud te worden en te vergaan.
- Een bos kan zichzelf redden. Daag iedereen uit om, waar mogelijk, de natuur zijn gang te laten gaan.

Met de optredende klimaatverandering zullen CO₂-vastlegging, behoud van biodiversiteit en van bodemvruchtbaarheid steeds belangrijker doelstellingen worden, naast houtproductie en kwaliteit van de leefomgeving. De bodem bepaalt het productievermogen van bossen en daarmee de maatschappelijke en ecologische waarde.

- Investeer in bodemherstel van bossen om de stikstofdepositie terug te dringen en de waterhuishouding te herstellen.
- Beloon goed bodemgebruik waarbij CO₂ wordt opgeslagen. Reken de ware kosten van bodemuitputting door aan de grondgebruiker en/of consument.

8. Plant voor de lange termijn

Hout gebruiken in langjarige toepassingen draagt bij aan de vastlegging van CO₂.

- Stimuleer langjarige toepassingsvormen van hout: ontmoedig kortlopende gebruiksvormen.
- Bevorder de productie van hout op verantwoorde wijze en maak hout - waar mogelijk - het streven of uitgangspunt in bijvoorbeeld de bouw of de productie van meubelen.
- Werk naar meervoudig gebruik van hout, bijvoorbeeld door in de papierindustrie voorrang te geven aan sloophout vóór het gebruik van hout uit productiebos.

9. Behoud vakmanschap en plant verder

Een boom of bos planten? Dat kun je niet zomaar: je moet hem eerst kweken. Dat klinkt misschien eenvoudig, maar niet iedereen doet dat goed. Dat vraagt om samenwerking met opleidingen én bijvoorbeeld de kweker.

- Behoud vakmanschap. Heb aandacht voor de (vak)opleidingen in het groen.
- Werk samen met de Limburgse kwekers aan het volbrengen van de uitdaging die voorligt.
- Betrek jongeren én ouderen. Leer mensen zelf bomen kweken. Op school, samen met kwekers en de Tiny Forests in hun buitenlokalen.

Van financiën en vergunningen tot plantsoenkeuzes, aanplant en vervolgbeheer. De afgelopen jaren is in Limburg op verschillende manieren bos aangelegd. Er zijn inmiddels terreinbeheerders, rentmeesters en vele anderen die weten hoe het moet.

- Deel de kennis en ervaring die al is opgedaan.
- Help bosbouwers in spé op weg. Zorg ervoor dat gemeenten, provincie of ander bevoegd gezag, bereikbaar én behulpzaam zijn.
- Onderzoek welke belemmeringen wet- en regelgeving bieden en bekijk welke oplossingen er op dit vlak mogelijk zijn.
- Vraag Limburgers naar hun ideeën en wensen voor het vergroenen van hun dorp en de stad. Zorg dat wie mee wil doen, mee kan doen.

10. Het eindigt hier niet...

We kunnen er veel bomen over opzetten. Maar daarmee zijn we er nog niet. Onderhoud én monitoring zijn onmisbaar om bomen en bossen verder te laten groeien en gezond te houden.

- Gebruik technologie om de gezondheid en groei van bossen in de gaten te houden.
- Zorg voor blijvende monitoring van hoe het ervoor staat met, in en voor het bos.

Earth Ambassadors network

Het Earth Ambassadors network is een initiatief van Columbus earth center in samenwerking met communicatiebureau viaStory. Als duurzame denkers en doeners vinden de Earth Ambassadors een thuis bij Columbus earth center (Kerkrade, NL), dat het overview effect vertaald heeft naar een unieke filmbeleving. De boodschap is duidelijk: we hebben maar één aarde, één thuis. En voor die aarde moeten we beter zorgen. Bij Columbus vinden de Earth Ambassadors een plek om elkaar te ontmoeten en kennis en ervaring te delen. Samen helpen ze anderen vanuit een nieuw perspectief naar de aarde en naar duurzaamheid te kijken. Door krachten te bundelen bereiken ze een groter en breder publiek en maken ze meer mensen enthousiast beter voor de aarde te zorgen. Wat ze samen ontwikkelen, wordt vertaald naar concreet aanbod om publiek te inspireren, beleidsmakers te overtuigen, en ondernemers over de streep te trekken.

Contact:

Mischa Horninge, m.horninge@columbusearthcenter.nl

Toos Hofstede, toos@viastory.com

Het tienpuntenplan is opgesteld in samenwerking met onderstaande Earth Ambassadors en organisaties:

Persoon	Organisatie
André Geerits	Gemeente Heerlen
Anouk Viegen	CNME Maastricht en regio
Arie Gramsma	Burgerbelangen Kerkrade
Ber Houben	Gemeente Eijsden-Margraten
Bjorn Vink	
Coen Janssen	Gemeente Nederweert
David Cats	Mondriaan Zorginstelling (BW) Dormigveld
Debbie Cratsborn	Gemeente Valkenburg aan de Geul
Dennis Gubbels	
Dieudonné Akkermans	Gemeente Eijsden-Margraten
Eliane Géron	Groene Kanteling, Grootouders voor het Klimaat
Floris Mokveld	Bona Ciklo
Frans Reijnen	Natuurmonumenten
Frans Vaessen	WML (Limburgs Drinkwater)
Ger van Laak	CITAVERDE
Gerard Jonkman	Staatsbosbeheer
Gert-Jan Krabbendam	Gemeente Maastricht
Govert Derix	Filosoof
Guus Prevoo	Homo Ludens
Hanneke de Boer	GaiaZOO
Hanneke Koene	Gemeente Eijsden-Margraten/Thuis voor Verhalen
Hans Gubbels	Museumplein Limburg
Helmut Steeman	
Henny Aernout	
Hub Bonten	IVN District Limburg
Ignace Schops	RLKM/EUROPARC Federation
Imke Nabben	ARK
Jack Cox	Econsenso
Jan Noteborn	
Jeroen Verbeek	bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp
Jo Heunen	
Jo Maes	
Johan Arts	Bosgroep Zuid
John Steijns	CNME Maastricht en regio
Jonathan Wanders	
Jorge Wolters Gregório	SP
Joris Hendriks	Nedlin
Jos Wassen	
Jose de Goede	Landgoed Heerdeberg
Julie Lemlijn	Hei15
Kik Snoek	Tapijntuin Maastricht, IVN Maastricht
Kirsten Nievelstein	Gemeente Voerendaal
Kitina Paas-Bless	Herborist
Lara Klaassen	CITAVERDE
Laura Damoiseaux	viaStory

Léon Jongen	Stichting IKL
Linda Westerveld	Linda's Regenboog
Liz Wolting	Animal's Faith
Luuk de Win	Nedlin
Marc Heusschen	HeusschenCopier Landschapskracht
Marianne Bonten-Habets	IVN District Limburg
Marijke Embregts	Gemeente Valkenburg aan de Geul
Marion Buurman	Gemeente Roermond
Marion Puts	Burgercommissielid AZM
Marjon Heutmekers	Olijfgroen
Mark Franck	Landmark green consciousness adviesbureau
Marlies van Zetten	Fotograaf
Marlou Jenneskens	Statenlid D66
Michel Jehae	Staatsbosbeheer
Mischa Horninge	Columbus earth center
Nathalie Ummels	Mondiaal Maastricht
Nicole Cloudt	Concept* Cloudt
Nicole Weijers	
Omayra Mingels	Satijnplus
Pascale Plusquin	Partij voor de Dieren
Patrick Vroomen	TopChange
Paul Rolans	Images in Trees
Peter Bruijns	De Limburger
R. Huppertz	GaiaZOO
Raymond Leclercq	Gepensioneerde huisarts en docent UM
Renata Bruinsma	Gemeente Weert stadsecoloog
René van der Luer	Groene Kanteling, Grootouders voor het Klimaat
Rene van der Valk	SP fractie Provinciale Staten Limburg
Rene Westerveld	
Richard Reinders	Landgoed Heerdeberg
Rob Frijnts	Boomkwekerij Rob Frijnts
Roel Goossens	Gemeente Eijsden-Margraten
Ron Janssen	IKL
Roxan Havik	GaiaZOO
Ruud Derks	Vertical RainForest
Sander Keulen	Land Life Company
Stefan Lemlijn	Hei15
Sylvia Spierts	IVN Limburg / PC Boomfeestdag
Taco en Sonja Blom	Permacultuur
Thea Jetten	IVN, Tiny en Tuiny Forest
Theo Bergonje	Future center RWS
Tim Dassen	Code Product Solutions
Tiny Claessen-Spronkmans	
Ton Wanders	Gemeente Maastricht
Toos Hofstede	viaStory
Twan van Hagen	Vertical Rainforest
Werner Mentens	Gemeente Weert
Wethouder Verbraak	Gemeente Voerendaal
Wilma Rooijackers - Vliex	IVN
Yvonne Velthuis	Buurderij Maastricht
Petra Dassen	Gemeente Kerkrade